

Samen aan de slag voor behoud van biodiversiteit

Voorwoord

De urgentie om wereldwijd duurzamer met biodiversiteit om te gaan, is nog immer groot. Dat blijkt uit verschillende internationale rapporten, zoals de Global Biodiversity Outlook 2014 van de Conventie voor Biologische Diversiteit. Deze urgentie vraagt om een brede, maatschappelijke aanpak. Daarbij nemen alle sectoren hun verantwoordelijkheid, tonen leiderschap en werken samen: bedrijfsleven, financiële instellingen, maatschappelijke organisaties, wetenschappelijke organisaties en overheden.

Cruciaal hierbij is dat er organisaties zijn die bereid zijn het spits af te bijten. Die nieuwe aanpakken in de wijze waarop we met biodiversiteit omgaan, willen ontwikkelen en testen. Zo kunnen er nieuwe goede praktijken ontstaan waar anderen van kunnen leren en die zij kunnen navolgen. Dergelijke praktijken vormen de basis voor nieuwe praktijken die borgen dat menselijke activiteiten in balans zijn met de draagkracht van ons natuurlijk kapitaal.

In de financiële sector is ASN Bank zo'n koploper, niet alleen in Nederland, maar wereldwijd. ASN Bank is wereldwijd een van de eerste banken, zo niet de eerste, die zich heeft gecommitteerd om in 2030 met al haar financieringen en beleggingen klimaatneutraal te zijn. Om haar voortgang bij het realiseren van deze doelstelling te meten, heeft ASN Bank een methodiek ontwikkeld die nu door een grotere groep financiële instellingen wordt getest en verbeterd.

Het onderhavige rapport van ASN Bank legt de fundering voor een vergelijkbare stap voor biodiversiteit. In het licht van de geschetste urgentie is dat een meer dan welkome stap. Deze stap creëert immers de eerste handvatten waarmee financiële instellingen hun bijdragen aan het duurzamer omgaan met biodiversiteit zichtbaar en afrekenbaar kunnen maken.

Uit het rapport blijkt duidelijk dat dit geen eenvoudige stap is. Dat is ook niet verwonderlijk in het licht van de complexiteit van de biodiversiteitscrisis. Er is immers, zoals het rapport ook stelt, nog geen geaccepteerde methodiek om biodiversiteitsverlies te meten op een wijze die ook relevant is voor financiële instellingen. Bovendien is er altijd maatwerk nodig, omdat impacts op en afhankelijkheden van biodiversiteit op verschillende plaatsen anders kunnen uitwerken. Gelukkig weerhoudt die complexiteit ASN Bank er niet van om eerste aanpakken uit te werken. Vanuit de moedige vraagstelling 'wat heeft de planeet nodig?', in plaats van 'wat is mogelijk?'

Dit rapport bevat de eerste antwoorden op deze vraag. De open publicatie hiervan is niet alleen interessant, maar ook net zo moedig als de startvraag die ASN Bank zichzelf stelt. Het toont dat het meten van de ecologische voetafdruk van een bank, van al haar financieringen en beleggingen, niet makkelijk is, maar wel doenbaar. Zodat voor ASN Bank een potentiële nieuwe doelstelling in beeld komt: netto geen negatieve impact van de financieringen en beleggingen van de bank op biodiversiteit.

Opnieuw toont ASN Bank zich een echte koploper. Ik ben ervan overtuigd dat ze hiermee richting geeft aan de transitie die in haar eigen financieringen en beleggingen nodig is voor het duurzaam gebruik van biodiversiteit. En ik hoop dat ze hiermee andere financiële instellingen inspireert hetzelfde te doen.

Roel Feringa, directeur Natuur & Biodiversiteit van het Ministerie van Economische Zaken

Op weg naar een langetermijndoel biodiversiteit

Het duurzaamheidsbeleid van ASN Bank rust op drie pijlers: mensenrechten, klimaat en biodiversiteit. Zij staan aan de basis van de duurzaamheidscriteria die we hanteren bij onze bancaire activiteiten, van onze nationale en internationale samenwerking, en van onze praktische inzet voor duurzaamheid, zoals steun aan projecten en sponsoring.

Daarnaast stellen we onszelf voor elke duurzaamheidspijler een langetermijndoel. Deze doelen zorgen voor een focus van onze activiteiten. Tegelijkertijd willen we er anderen, vooral andere financiële instellingen, mee inspireren. Zo brengen we een beweging in gang die groter is dan wat ASN Bank alleen kan bereiken. Dit realiseren we door onze inzichten en kennis te delen. En door samen te werken met ngo's, wetenschappers, overheid en bedrijven, waaronder collega-banken.

Dit document beschrijft hoe we tot ons langetermijndoel voor biodiversiteit zijn gekomen. U leest wat onze ideeën zijn, welke keuzes we gemaakt hebben en wat anderen ervan vonden. Graag nodigen we u uit u te laten inspireren, met ons mee te denken en mee te werken aan de verdere stappen.

Wat is biodiversiteit?

Biodiversiteit is de variatie aan leven en de gebieden waarin dit leven voorkomt (ecosystemen). Biodiversiteit is essentieel voor onze welvaart. Zij zorgt voor waardevolle economische producten, zoals voedselgewassen (landbouw, vis), natuurlijke vezels (hout, katoen) en medicijnen. Maar ook voor diensten, zoals de productie van zuurstof, waterzuivering, waterberging en natuurlijke plaagbestrijding. Bovendien draagt biodiversiteit bij aan ons welzijn doordat we genieten van de natuur. In andere woorden, biodiversiteit is een levensvoorwaarde voor mensen: zij staat aan de basis van alles wat ons en onze maatschappij in leven houdt.

Biodiversiteit onder druk

Er gaat steeds meer biodiversiteit verloren. Jaarlijks verdwijnen tweehonderd tot tweeduizend soorten, voornamelijk door toedoen van de mens. De oorzaken van het verlies aan biodiversiteit en ecosystemen zijn onder meer klimaatverandering, verandering van landgebruik door bijvoorbeeld bosbouw, introductie van uitheemse soorten en overexploitatie. Het verlies aan biodiversiteit maakt veel producten en diensten die de natuur levert, minder vanzelfsprekend. Een bekend voorbeeld is dat bijenpopulaties verdwijnen, waardoor landbouwgewassen niet meer op natuurlijke manier worden bestoven.

Wereldwijd neemt de aandacht voor het behoud van biodiversiteit en ons 'natuurlijke kapitaal' dan ook toe. Het is van groot belang het evenwicht in de natuur te herstellen om onze planeet leefbaar en gezond te houden. In de woorden van Sir David Attenborough: 'Anyone who thinks that you can have infinite growth on a planet with finite resources is either a madman or an economist.'

Impact van ASN Bank

ASN Bank stimuleert duurzame vooruitgang om te komen tot een samenleving waarin mensen in een gezond klimaat kunnen leren, wonen en werken. Waarin respect is voor elkaar en voor de natuur. Waarin we zorg geven aan wie dat nodig heeft. En waarin we rekening houden met de behoeften van de generaties na ons. Daaruit volgt dat we willen bijdragen aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit en van ecosystemen. Leven zonder biodiversiteit is immers ondenkbaar.

Omdat we een bank zijn, hebben we vooral een indirecte invloed op de biodiversiteit, namelijk via onze financieringen en beleggingen. Bij de selectie daarvan houden we rekening met hun impact op biodiversiteit. We proberen een negatieve impact van onze financieringen en beleggingen op biodiversiteit te voorkomen, en waar mogelijk de biodiversiteit positief te beïnvloeden.

Frank Hoekemeijer, Phat advies en interim-management:

'Waardebehoud van natuur is een maatschappelijk belang dat nog moeilijk is te vangen in de businesscase van een enkele organisatie. Daarom moeten externe kosten en baten worden betrokken bij inkoop- en investeringsbeslissingen. Zo ervaren bedrijven voordeel van hun inspanningen.'

Frank Hoekemeijer speelt al ruim tien jaar een actieve rol bij de verduurzaming van de bouw vanuit zijn rol als MVO-manager bij Strukton en Heijmans. Zo was hij mede-initiatiefnemer van Stichting Bewuste Bouwers en het MVO Netwerk Beton. Tot zijn recente aandachtsgebieden behoren maatschappelijk verantwoord inkopen en de kwantificering van externe kosten en baten.

Langetermijndoelstelling

Eind 2014 begonnen we de mogelijkheden te verkennen om een langetermijndoelstelling te formuleren voor biodiversiteit (ofwel 'natuur'). Waar willen we over vijftien jaar staan als het gaat om biodiversiteit? Dragen we in

Geanne van Arkel, Interface:

'Biodiversiteit is een integraal onderdeel van duurzaam ondernemen. Start met een ambitieuze doelstelling die iedereen raakt. Yes! Als iedereen ermee aan de slag gaat wordt inclusief, circulair ondernemen de norm.'

Sinds 2003 werkt Geanne van Arkel voor Interface, de tapijttegelabrikant die er al ruim twee decennia naar streeft een herstellende bijdrage te leveren aan milieu en maatschappij. Geanne van Arkel is hoofd Duurzame Ontwikkeling en creëert inclusieve bedrijfsmodellen. Het boek 'Duurzaam en succesvol ondernemen' van Ray Anderson, de oprichter van Interface, diende als inspiratie voor de klimaatambitie van ASN Bank.

2030 actief bij aan versterking van de natuur in Nederland en daarbuiten? Of voorkomen we 'slechts' dat we indirect verantwoordelijk zijn voor verlies aan natuur?

Uitdagingen

Het formuleren van het langetermijndoel bleek niet eenvoudig te zijn. Welke uitdagingen ervoeren we?

- Net als klimaatverandering is het verlies aan biodiversiteit een wereldwijd probleem. Maar de biodiversiteit wordt in verschillende gebieden op verschillende manieren bedreigd en belast. Daarom moeten de bescherming en het behoud van biodiversiteit altijd maatwerk zijn.
- Er is nog geen wetenschappelijke consensus over wat er nodig is vanuit de financiële sector om biodiversiteit weer veerkrachtig te maken.
- Er is nog geen algemeen geaccepteerde meeteenheid of methodiek om biodiversiteit te meten.

Dat betekent dat we helemaal bij het begin moeten beginnen. Toch denken we dat het mogelijk is om als bank een langetermijndoel te formuleren.

Gaandeweg bleek dat het proces om tot dit langetermijndoel te komen even belangrijk is als het formuleren van het doel zelf. Het is een proces van samenwerking, discussie en inspiratie. Deskundigen denken mee over de wetenschappelijke basis. De overheid denkt mee vanuit beleidskaders. En maatschappelijke organisaties denken mee over de praktijk. Die ervaringen delen we in deze publicatie.

Vragen

Vordat we de langetermijndoelstelling voor biodiversiteit konden formuleren, moesten we voor onszelf veel vragen beantwoorden. Zoals:

- Wat verstaan we precies onder biodiversiteit of natuur?
- Wanneer mogen we iets natuur noemen?

Mark Goedkoop, PRé Consultants:

‘Het kan niet, maar het moet wel. Eigenlijk is het meten van biodiversiteit veel te ingewikkeld. Maar zonder meting kunnen we niet begrijpen aan welke knoppen we moeten draaien om onze impact tot nul terug te brengen.’

In 1990 richtte Mark Goedkoop PRé op, waarvan hij nu CEO is en voorzitter van het managementteam. Hij is pionier op het gebied van *life cycle analysis* (LCA). Mark Goedkoop is een internationale voorloper op het gebied van duurzame parameters en methodologieontwikkeling.

- Is natuur in de stad even waardevol als natuur in een natuurgebied?
- Gaat het ons om ‘donkergroene’ natuur met een hoge biodiversiteit? Of ook om ‘lichtgroene’ natuur met een lagere biodiversiteit, maar misschien wel met een belangrijke functie voor omwonenden?
- Welk uitgangspunt moet de doelstelling hebben? Streven we naar een hoeveelheid biodiversiteit die de maatschappij nodig heeft om de planeet leefbaar te houden? Of willen we in eerste instantie verlies aan biodiversiteit als gevolg van onze bancaire activiteiten zoveel mogelijk voorkomen: geen nettoverlies ofwel *no net loss*?

Randvoorwaarden

We stellen bovendien enkele randvoorwaarden aan het langetermijndoel:

- De keuzes op basis waarvan we het doel bepalen, moeten transparant zijn en een wetenschappelijke basis hebben. Alleen dan kunnen onze belanghebbenden, zoals klanten en maatschappelijke organisaties, het doel dragen.
- We moeten de doelstelling kunnen uitleggen aan klanten.

- Het doel moet ons helpen onze aanjagersrol op duurzaamheidsgebied te vervullen. Dat is mogelijk als andere banken de aanpak desgewenst kunnen overnemen.

Met deze uitgangspunten is adviesbureau CREM eind 2014 aan de slag gegaan.

Gezamenlijk proces

De weg naar het langetermijndoel voor biodiversiteit was en is bovenal een gezamenlijk proces. Verschillende keren hebben we deskundigen op het gebied van biodiversiteit geraadpleegd. We hebben de resultaten gedeeld en getoetst tijdens een stakeholderbijeenkomst met kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties. Dat leidde tot waardevolle bijdragen aan de ontwikkeling van het langetermijndoel. En vooral tot inspirerende discussies over en visies op de rol van ASN Bank op het gebied van biodiversiteit.

ASN Bank laat zich leiden door een maatschappelijk vertrekpunt: wat is er nodig om de planeet leefbaar te houden? Aan de hand daarvan bepalen we ons langetermijndoel. Helaas is het nog niet mogelijk om wetenschappelijk vast te stellen wat de financiële sector precies kan doen om de biodiversiteit veerkrachtig te maken en houden. Daarom bleek inzicht in onze *footprint* noodzakelijk: hoe belasten onze huidige financieringen en beleggingen de biodiversiteit? En wat betekent dit voor het langetermijndoel?

Deze invalshoek sluit logisch aan op ons langetermijndoel voor klimaat: ASN Bank wil in 2030 klimaatneutraal zijn. Om het succes daarvan te bepalen, meten we de CO₂-belasting van onze financieringen en beleggingen. We willen dus ook meten wat de ecologische voetafdruk van onze financieringen en beleggingen is. De vraag is echter: is het niet te complex, tijdrovend en kostbaar om die voetafdruk te meten? Als dat zo is, krijgt onze doelstelling

weinig navolging. Terwijl het een belangrijk aspect van ons langetermijndoel is om als koploper andere instellingen te inspireren hetzelfde te doen. Er is maar één manier om daarachter te komen: het gewoon doen.

De footprint van ASN Bank

PRé Consultants ging met de vraag van ASN Bank aan het werk. Dit bureau werkt al 25 jaar wereldwijd aan het meten van milieubelasting door *life cycle analysis* (LCA). LCA is een wetenschappelijk onderbouwde, internationaal gedragen methodologie. Gemeten worden onder meer land- en watergebruik en klimaatverandering.

positieve bijdrage aan biodiversiteit kunnen leveren. Misschien kan deze bijdrage zelfs zo groot zijn, dat *no net loss* een realistisch langetermijndoel is.

Deze analyse leidde ook tot de vaststelling van de eenheid om onze impact op de biodiversiteit te meten: het aantal verdwenen soorten per vierkante meter. Om dit in de praktijk werkbaar te maken rekenen we dit getal om in een equivalent: het aantal vierkante kilometer natuur dat verdwijnt door onze belasting van de biodiversiteit.

Uitmo 2014 hadden alle financieringen en beleggingen van ASN Bank een voetafdruk van 7.000 vierkante kilometer. Dat betekent dat alle uitzettingen van ASN Bank in 2014 samen tot gevolg hebben dat de biodiversiteit op 7.000 vierkante kilometer land volledig verloren gaat. Dit verlies is eenmalig: het blijft van jaar op jaar gelijk als de beleggingen en financieringen gelijk blijven – er komt dus niet elk jaar 7.000 vierkante kilometer bij. Op dat land – net zoveel als de provincies Noord- en Zuid-Holland samen – is op dat moment geen ruimte voor de ontwikkeling van natuur. Dat willen we natuurlijk voorkomen. Daarom streven we ernaar dat we deze voetafdruk in 2030 tot nul hebben teruggebracht of zelfs positief hebben gemaakt. Zo treedt er geen nettoverlies aan biodiversiteit op: *no net loss*.

Kwantitatieve en kwalitatieve analyse

Wij zijn ons ervan bewust dat de berekening van onze ecologische voetafdruk beperkingen heeft. Daarom hebben we daarnaast ook een *kwalitatieve* analyse laten uitvoeren van onze impact op biodiversiteit. De kwalitatieve analyse geeft aanvullende, sectorspecifieke informatie die niet is meegenomen in het kwantitatieve onderzoek.

De kwantitatieve methode heeft bijvoorbeeld beperkingen bij het meten van een positieve impact op de biodiversiteit. Een voorbeeld: ASN Bank belegt in papierbedrijven.

Mark van Oorschot, PBL:

‘Meten is weten, en weten leidt tot nadenken. Voor mij als wetenschapper is het heel eenvoudig om zaken heel complex te maken. Het is een grote uitdaging om ze dan toch weer zo eenvoudig mogelijk te maken, zodat ze goed gebruikt kunnen worden.’

Als bioloog houdt Mark van Oorschot zich bij het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) vooral bezig met beleid om biodiversiteit en de functies van ecosystemen – ook wel aangeduid als het ‘natuurlijk kapitaal’ – te behouden.

Is het mogelijk de ecologische voetafdruk van ASN Bank te meten? De levenscyclusanalisten van PRé Consultants beantwoordden deze vraag bevestigend: ja, het kan. Het levert bovendien interessante inzichten op. Zo bleek uit de LCA-berekeningen dat voor ASN Bank geldt dat:

- klimaatverandering, land- en watergebruik verreweg de belangrijkste oorzaken zijn van het verlies aan biodiversiteit;
- de beleggingen in bedrijven een relatief hoge bijdrage aan deze impact leveren;
- de beleggingen in groene energie een aanzienlijke

Volgens onze criteria moet minstens driekwart van de bossen waar deze papierbedrijven hun hout vandaan halen, FSC-gecertificeerd zijn. Dit kan (nog) niet worden meegenomen in de analyse van onze ecologische voetafdruk. Het gevolg: er wordt voor deze bedrijven een grotere voetafdruk berekend dan ze in werkelijkheid hebben. Een ander voorbeeld: het is mogelijk dat de visserijvrije gebieden rondom windmolens op zee een positieve impact hebben op de biodiversiteit. Het model neemt dit echter niet mee.

De methode houdt ook niet altijd rekening met lokale effecten. Als een economische activiteit plaatsvindt in een gebied met een hoge biodiversiteitswaarde (*high conservation value area* ofwel HCVA), is de impact op de biodiversiteit groter dan de gemiddelde impact die de methodiek berekent. De kwalitatieve analyse kan rekeninghouden met karakteristieken die specifiek zijn voor de locatie. Als ondernemingen in een bepaalde sector bijvoorbeeld veel water gebruiken, is het belangrijk dat zij goed beleid hebben voor waterverbruik.

Samengevat: de kwalitatieve analyse:

- maakt duidelijk hoe de resultaten van de voetafdruk moeten worden geïnterpreteerd;

- helpt om een strategie te bepalen om de impact op de biodiversiteit te verminderen;
- maakt duidelijk waar verdere verbetering van de methodiek mogelijk en nodig is.

We gebruiken deze kennis om de methodiek in de komende jaren verder te verfijnen.

Doelstelling: geen nettoverlies aan biodiversiteit

We hebben de inzichten uit de analyse van onze ecologische voetafdruk, de kwalitatieve analyse en de bijdragen van alle betrokken organisaties gebundeld. De doelstelling 'geen nettoverlies aan biodiversiteit' (*no net loss*) lijkt mogelijk. Daarom heeft ASN Bank besloten het volgende langetermijndoel te formuleren voor haar duurzaamheidspijler biodiversiteit:

No net loss in 2030:
ASN Bank heeft in 2030
netto geen negatieve
impact op de biodiversiteit
met haar financieringen
en beleggingen.

Steven de Bie, De Gemeynt:

'Zonder een echt *no net loss*-beleid van bedrijven, banken en overheid zullen we nooit die duurzame wereld bereiken.'

Steven de Bie is partner in De Gemeynt, een coöperatie van ideeënontwikkelaars voor een duurzamere economie. Hij richt zich vooral op het thema biodiversiteit en bedrijfsleven. Hij speelde een belangrijke rol in onder meer de ontwikkeling van het concept van *no net loss* en van biodiversiteitscompensatieplannen.

Werken aan *no net loss*

Hoe zouden we dit aan kunnen pakken? Anders gezegd, welke strategieën zijn mogelijk?

1. We gaan de methodiek verder aanscherpen om onze ecologische voetafdruk nog beter te kunnen berekenen en onze voortgang te monitoren. Ook streven we ernaar de kwaliteit van de data over onze voetafdruk verder te verbeteren. We dragen hiermee bij aan het vergroten van het inzicht in de impact van financiële instellingen op de biodiversiteit en de bewustwording hiervan.
2. We streven naar het verminderen van het biodiversiteitsverlies waarvoor onze financieringen en beleggingen verantwoordelijk zijn. De eerste stap hierbij is identificeren welke financieringen en beleggingen de grootste impact hebben, zoals de voedings- en papierbedrijven waarin onze aandelenfondsen beleggen. We kunnen daarvoor bijvoorbeeld samenwerken met ondernemingen die koploper zijn in het verminderen van hun ecologische voetafdruk.

3. We kunnen de biodiversiteitswinst op allerlei manieren vergroten. Dit moeten we nog verder verkennen. Enkele voorbeelden zijn het planten van bos (het Bos van Idealen voor trouwe ASN-klanten), samenwerking met onder meer natuurorganisaties, waterbedrijven en het Forest Stewardship Council; beleggen in duurzame-energiefondsen en financiering van projecten in het Nationaal Groenfonds.

Dit alles doen we niet alleen: samenwerking met veel verschillende partijen blijft het sleutelwoord. Voorop staat eveneens dat we onze kennis willen delen en verder ontwikkelen in samenwerking met zoveel mogelijk geïnteresseerde partijen. Maar we willen ook leren van anderen in het proces. Want de gezamenlijke inzet van veel mensen en organisaties wereldwijd is nodig om de biodiversiteit te beschermen en daardoor de planeet leefbaar te houden voor de volgende generaties. Het lijkt nu misschien nog onmogelijk dat doel te behalen, maar het is hard nodig dat we ons ervoor inzetten.

Caroline van Leenders, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland:

'Ik vind het heel belangrijk dat ASN Bank een biodiversiteitsstrategie ontwikkelt. Want ik heb de afgelopen jaren geleerd: *if you want to have change, you've got to move capital.*'

Caroline van Leenders is de drijvende kracht achter de Community of Practice Biodiversity, een platform waar bedrijven kennis uitwisselen over het inpassen van biodiversiteit in hun bedrijfsvoering. Zo'n platform heeft zij, mede op initiatief van ASN Bank, ook opgezet voor de financiële sector. Caroline van Leenders is tevens betrokken bij de Groene Tafel waar bedrijven, de overheid en de financiële sector praten over vergroening van geld.

Interview met Wijnand Broer van CREM

‘ASN Bank kan heel goed de bakens verzetten’

Wijnand Broer is partner bij adviesbureau CREM. Hij houdt zich al zo’n vijftien jaar bezig met de relatie tussen bedrijven en biodiversiteit. CREM werkt veel met bedrijven via de Helpdesk Natuurlijk Kapitaal. Het ontwikkelde in 2015 en 2016 samen met VBDO (Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling) de interactieve gids Natuurlijk kapitaal & financiële instellingen. In 2016 lanceren beide organisaties een cursus over natuurlijk kapitaal voor financiële instellingen.

In 2014 vroeg ASN Bank Wijnand Broer te helpen om een langetermijndoel voor biodiversiteit te ontwikkelen. ‘ASN Bank kan als koploper heel goed de bakens verzetten op het gebied van biodiversiteit en financiële instellingen’, aldus Wijnand Broer. ‘Niet omdat ze meedenkt, want dat doen heel veel banken. Maar vooral omdat ze het probeert en ook in de praktijk brengt.’

Waarom is het belangrijk dat ASN Bank zich bezighoudt met biodiversiteit?

‘Dat is om vier redenen van belang. In de eerste plaats is het verlies aan biodiversiteit een urgent probleem, dat niet alleen de aandacht van banken vereist. Biodiversiteit is een belangrijke voorwaarde voor ons life support system, maar gaat snel verloren. In de tweede plaats heeft de bank een verantwoordelijkheid tegenover haar klanten. Zij vertrouwen hun geld aan de bank toe. Waarschijnlijk staan ze er niet altijd bij stil wat er met dat geld gebeurt. Of ze vertrouwen erop dat de bank het op een verantwoorde manier uitzet. Aandacht voor het behoud van biodiversiteit is een onderdeel van het verantwoorde

uitzettingsbeleid. In de derde plaats bevinden banken zich in een strategische positie om duurzaam ondernemen in het bedrijfsleven te stimuleren: money makes the world go round. En ten slotte kan ASN Bank als duurzame koploper een aanjagersrol vervullen voor andere banken.’

Hoe zijn jullie aan de slag gegaan en bij dit resultaat terecht gekomen?

‘We zijn gestart vanuit de vraag of ASN Bank een positief langetermijndoel zou kunnen formuleren als aanvulling op het bestaande beleid. Het eerste idee was om dit doel te baseren op een bijdrage aan de hoeveelheid natuur: het realiseren van een bepaalde hoeveelheid natuur van een bepaalde kwaliteit in 2030. Het was in principe niet de bedoeling de footprint te berekenen. Gaandeweg bleek echter dat een koppeling met de positieve en negatieve impact van de financieringen en beleggingen van de bank wenselijk is. Het zegt immers ook iets over de eigen verantwoordelijkheid van de bank. Zodoende is besloten om toch een footprintanalyse uit te voeren. De resultaten bleken niet alleen interessante inzichten op te leveren, maar lieten ook zien dat een *no net loss*-doelstelling niet onrealistisch is.’

Waar liepen jullie tegenaan bij het uitvoeren van de opdracht?

‘Tegen verschillende algemene en methodische vragen. Twee voorbeelden. ASN Bank wilde het langetermijndoel voor biodiversiteit het liefst afstemmen op wat er maatschappelijk gezien nodig is om het life support system in stand te houden. Bijvoorbeeld door aan te sluiten bij het idee van de Planetary Boundaries, de negen planetaire grenzen waarbinnen de

mensheid moet navigeren om duurzaam gebruik te kunnen blijven maken van de hulpbronnen van de planeet. De investeringen zouden hier dan op moeten worden aangepast. Hoe vertaal je wat op wereldschaal aan biodiversiteit nodig is, naar het niveau van de bank? Het bleek nog een stap te ver te zijn om het antwoord op deze vraag te zoeken. Een tweede voorbeeld was de vraag: hoe gaat ASN Bank om met de ketens die verbonden zijn aan haar beleggingen en financieringen? Moet zij bijvoorbeeld de impact van de katoenproductie meenemen in de footprintberekening van een belegging in winkels voor sportkleding? De katoenproductie en andere schakels in de keten worden immers door andere banken gefinancierd. We hebben besloten dit toch op te nemen in de berekening. ASN Bank is door haar belegging namelijk wel indirect betrokken bij die impacts. Het zou niet geloofwaardig zijn ze niet mee te nemen, ook al zou dat methodisch misschien juist zijn. Je bent koploper of je bent het niet.'

Wat kan een bank doen om haar negatieve impact op de biodiversiteit te verkleinen of zelfs een positieve impact te creëren?

'Banken verkleinen hun negatieve impact door geen geld meer te steken in sectoren met een relatief hoge impact. Je kunt dat vergelijken met de manier waarop veel beleggers zich nu terugtrekken uit de fossiele-energiesectoren. Ze verkleinen hun impact ook door alleen in zee te gaan met best in class-bedrijven: ondernemingen die in hun sector het beste presteren op het gebied van biodiversiteit. En door engagement: met bedrijven in gesprek gaan om impacts te voorkomen of te verkleinen. De footprintanalyse laat goed zien waarop ze zich dan moeten richten, met welke bedrijven ze moeten gaan praten en over welke onderwerpen. Banken kunnen een positieve impact creëren door onder meer te beleggen in natuurontwikkeling, groene energie en circulaire economie.'

Kun je wel aan de slag als de meetmethodiek nog niet perfect is?

'Je kunt zeker aan de slag zolang je je bewust bent van de

beperkingen van een meetmethodiek, begrijpt wat de consequenties van de beperkingen kunnen zijn, en weet hoe je deze consequenties kunt ondervangen. Dat is een van de redenen waarom we, naast een kwantitatieve analyse, ook een kwalitatieve analyse hebben uitgevoerd. Hiermee wordt duidelijk hoe je de kwantitatieve resultaten moet en mag interpreteren. Wachten tot je een perfecte meetmethodiek hebt, zou een vrijbrief zijn om zolang maar niets te doen. Leg dat maar eens uit aan de soorten die ondertussen verloren gaan...'

Waarom zijn samenwerking en open source zo belangrijk in deze fase?

'Samenwerken en open source zijn belangrijk omdat je alleen dan tot een serieus resultaat kunt komen dat breder wordt gedragen. Zeker zolang methodieken nog niet 'perfect' zijn, moet het duidelijk zijn welke keuzes en aannames worden gemaakt en wat daarvan de consequenties zijn. Ook geldt: door anderen de mogelijkheid te geven om de aanpak kritisch te beoordelen, wordt de aanpak stap voor stap beter. Het gebruik van black box-berekeningen met closed source-methodieken leidt tot resultaten waarvan je de waarde niet kunt beoordelen.'

Is het nu af? En hoe nu verder?

'Het is zeker nog niet af. Met het huidige onderzoek hebben we belangrijke stappen gezet om inzicht te krijgen in de footprint van ASN Bank en om een langetermijndoel te bepalen. We hebben daarbij ook gezien dat verdere verbetering van de methodiek mogelijk is. Dit betekent echter zeker niet dat nu pas op de plaats moet worden gemaakt. Het onderzoek heeft voldoende inzichten opgeleverd om aan de slag te gaan met de *no net loss*-doelstelling. Dat de berekeningen in de toekomst mogelijk nog wat anders uitvallen, verandert niets aan de grote lijnen. De impacthotspots zijn duidelijk. ASN Bank kan dus verder op twee sporen: in samenwerking met anderen de methodiek verder verbeteren, en tegelijkertijd werken aan het doel van *no net loss*.'

Nawoord

Koploper in duurzame ontwikkeling

Steeds meer mensen realiseren zich dat banken en duurzaamheid goed samengaan. Want banken kunnen een verschil maken door met het geld van hun klanten duurzame ontwikkeling te stimuleren. Bovendien willen steeds meer klanten dat hun bank hun geld inzet op een positieve manier, en niet in zaken als wapens, kinderarbeid en kernenergie.

Deze ontwikkeling bevestigt hoe belangrijk de missie van ASN Bank is. We werken immers al sinds 1960 aan verduurzaming van de samenleving. Maar er is meer mogelijk dan het geld van klanten duurzaam financieren en beleggen. Wij vinden dat we een blijvend positief verschil voor de lange termijn moeten maken. Daarom kiezen we langetermijndoelen voor onze duurzaamheidspijlers mensenrechten, biodiversiteit en klimaat.

In 2013 besloten we dat we in 2030 klimaatneutraal willen zijn met al onze beleggingen en financieringen. Dat is een helder, vastomlijnd doel. Het is meetbaar volgens internationale normen, namelijk de uitstoot van CO₂. Toch is de realisatie niet makkelijk. Toen we begonnen bestonden er in de financiële sector nog geen methodieken om de uitstoot waarvoor banken via hun beleggingen en financieringen verantwoordelijk zijn, goed te meten. Dat is nodig om er een doelstelling aan te kunnen verbinden.

Bij biodiversiteit is dat nog lastiger. Hoe meten financiële instellingen hun impact op biodiversiteit? Daar is geen

internationale meeteenheid voor. Biodiversiteit is breder en complexer dan klimaat. Toch zijn we gestart met een zoektocht naar een meetbaar langetermijndoel. Dat alleen al gaf ons het gevoel dat we iets in beweging zetten. We ontmoetten veel enthousiasme, betrokkenheid en medewerking van deskundige partijen.

Met al die hulp konden we ons doel formuleren: *no net loss*. Anders gezegd: onze bancaire activiteiten dragen in 2030 niet meer bij aan het verlies van biodiversiteit. Maar belangrijker nog dan het doel zelf is de weg ernaartoe. Het wordt een zoektocht naar nieuwe ideeën, experimenteren, misschien wel falen, maar telkens opnieuw proberen. We zien die zoektocht niet als een hindernis. Integendeel. Het is een manier om andere partijen in de financiële sector in beweging te krijgen. Want misschien nog wel belangrijker dan ons eigen langetermijndoel is dat we andere banken en financiële instellingen aanzetten om zelf ook bij te dragen aan een gezonde biodiversiteit.

Directie ASN Bank

De samenstellers van het rapport

Piet Sprengers

Piet Sprengers werkt sinds 2006 als hoofd van de afdeling Duurzaamheidsbeleid & -Onderzoek bij ASN Bank. Hij is verantwoordelijk voor het duurzaamheidsbeleid en het duurzaamheidsonderzoek voor ASN Bank en de ASN Beleggingsfondsen: de duurzaamheidsselectie van financieringen en beleggingen, stemmen en engagement. Hij is tevens lid van het managementteam van ASN Bank.

Jeroen Loots

Jeroen Loots is sinds april 2011 senioradviseur Duurzaamheidsbeleid van ASN Bank. Hiervoor was Jeroen programmamanager bij Stichting DOEN. Hij is verantwoordelijk voor het beleid op het gebied van klimaat en biodiversiteit bij ASN Bank, waaronder de ontwikkeling en implementatie van de langetermijndoelen voor klimaat en biodiversiteit.

Irene de Jong

Irene de Jong werkt sinds september 2011 bij ASN Bank als adviseur duurzaamheidsbeleid & -onderzoek. Irene heeft de bachelor Biologie aan de Universiteit van Amsterdam behaald, met als specialisatie ecologie en biodiversiteit. Daarna heeft zij de master Toegepaste Communicatiewetenschappen aan Wageningen Universiteit afgerond. Ze houdt zich bij ASN Bank voornamelijk bezig met biodiversiteit en dierenwelzijn.